

— altsaa tinglæste Prioriteter, ikke den løse Gæld, Kautionsgæld, Vekselgæld og lignende, men de faste Behæftelser — paa 1 780 Mill. Kr., og den er i de 12 Aar fra 1909 til 1921 steget med 1 868 Mill. Kr., altsaa til 3 648 Mill. Kr.; det vil sige en Forhøjelse med 105 pCt. Det synes mig at vise, at efterhaanden som Tiden skrider frem, og navnlig under Højkonjunkturer, bliver vi mere afhængige af Privatkapitalen, naar vi har privat Ejendomsret til Jorden, end vi har været tidligere. Hvis man vil undersøge, hvad det betyder i aarlige Udgifter for Landbruget, vil det, naar vi sætter den aarlige Rentebyrde til 5 pCt., betyde, at vi kommer til at betale 180 Mill. Kr. aarlig til Kapitalister i Renter af den faste Gæld. Hertil kommer den løse Gæld, Kautionsgæld, Vekselgæld og lignende. Hvor meget den udgør, kan jeg ikke faa oplyst, men jeg er tilbøjelig til at tro, at den udgør en meget stor Sum, som maaske kommer op i Nærheden af den faste Behæftelse.

Det er en betydelig Rentebyrde, 180 Mill. Kr. om Aaret. Hvis man sammenligner den med de direkte Skatter, vi betaler til Staten, vil man se, at de kun udgør et lille Beløb i Forhold til Rentebyrden. Vi har i det sidste Aar i Landdistrikterne betalt 21 Mill. Kr. i Indkomstskat, 19½ Mill. Kr. i Formueskat og 5½ Mill. Kr. i Ejendoms skyld. Det er tilsammen 46 Mill. Kr., som vi har udredet i direkte Skatter til Staten, altsaa lige ¼ af det, vi har betalt i Renter til Privatkapitalister i det sidste Aar.

Det kunde i denne Forbindelse være meget interessant at faa en nøjagtig Statistik over, hvor meget vi udreder i Arbejds løn, for at vi kunde se, hvad det betyder i Forhold til Rentebyrden og til de direkte Skatter. Det er vist vanskeligt at faa det oplyst. Jeg har ikke kunnet faa fat i de nøjagtige Tal. Jeg har nok faaet oplyst, at der findes 250 000 Lønarbejdere beskæftiget i Landbruget, lige fra de konfirmerede Drengene og Piger og til gifte Arbejdere, men hvor meget de faar i Løn, har jeg ikke kunnet faa oplyst. Anslaaer vi den gennemsnitlige Løn til 1 200 Kr. — og jeg er tilbøjelig til at tro, at det nogenlunde træffer det rigtige, naar vi tager dem alle med —, betyder det en Udgift for Landbruget til Arbejds løn paa 300 Mill. Kr., d. v. s. ikke en Gang det dobbelte af, hvad vi betaler i Rente af de faste Laan paa Landejendomme. Og tager vi den løse Gæld med, for hvilken der ydes langt højere Rente end 5 pCt., er det muligt, vi kommer op paa et Beløb, som ligger højere end hele Arbejds lønnen i Landbruget.

Det forekommer mig, at disse Tal er værd at overveje. Jeg synes, at det ærede Medlem Hr. Stengaard-Kirkegaard, der saa stærkt priser den private Ejendomsret til Jorden, skulde tænke lidt over disse Spørgsmaal, saa vilde det maaske gaa op for ham, at det, at vi har privat Ejendomsret til Jorden, betyder i Virkeligheden, at vi bliver mere og mere afhængige af Kapitalen. Vi maa huske paa, at selv om den danske Landbostand for Øjeblikket kan svare disse mægtige Rentebeløb, er det ikke sikkert, den kan det i en kommende Nedgangsperiode. Hvis vi faar en Nedgangsperiode — og det venter vel de fleste —, er det sikkert, at Skatterne vil falde i Henhold til Pristaldet, og det er ogsaa sikkert, at Arbejds lønnen vil falde; men een Ting er det sikkert ikke falder, det er Rentebyrden. De Prioriteter, vi har paadraget Landbruget i de senere Aar, i hvilke de altsaa er forhøjet med over 100 pCt., vil vi bevare, vi er nødt til at forrente dem; altsaa de 180 Mill. Kr. skal vi vedblive at betale, uanset om Priserne gaar nedad.

Derfor synes det mig, at det er et alvorligt Spørgsmaal og et Spørgsmaal, der er værd at tage op til Overvejelse, om det ikke er nødvendigt, at vi søger at komme ind i en anden Skure. Resultatet af den private Ejendomsret til Jorden er, at vi i Fremtiden i Driften maa køre med en Dødvægt af saa stor Betydning for Landbrugets Arbejde, at det vil være vanskeligt for os at vedblive dermed i de kommende Tider.

Det ærede Medlem Hr. Stengaard-Kirkegaard kom i Anledning af de Forslag, vi fra Socialdemokratiets Side har stillet, med en Udtalelse om, at Retten til Ekspropriation af Tillægsjord til de alt for smaa Ejendomme var en Vilkaarlighed overfor de nuværende Ejendomsbesiddere, som var ganske utaalelig, naar vi gik ned til ca. et halvt Hundrede Tønder Land. Det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen har jo her fra denne Plads for nylig givet meget stærk Tilslutning til selve Ekspropriationstanken, men han vilde ligesom det ærede Medlem Hr. Stengaard-Kirkegaard afvise, at man gik saa langt ned. Jeg tror, at hvis man virkelig vil være med til at yde de alt for smaa Husmandsbrug, der findes her i Danmark, Tillægsjord, maa man ogsaa ville Midlerne. Det kan ikke nytte at vedtage en Ekspropriationsbestemmelse overfor de store Gaarde, hvis man ikke vil gaa ned ogsaa til de mindre Gaarde, i alt Fald ned til Gaarde paa ikke under 50 Tdr. Land; hvis man ikke vil det, vil det være ganske umuligt at overlade